

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

AKP iktidarı döneminde yürütülen büyük ölçekli kamu yatırımları, çoğu zaman yöre halkının yaşam alanlarını, tarım ve hayvancılığa elverişli toprakları, su kaynaklarını ve ekolojik dengeyi doğrudan tehdit etmektedir. Baraj, otoyol, hızlı tren, santral, maden ve organize sanayi yatırımlarında, şirketlerin mevzuatın öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmeden faaliyet başlattığı, yerel halkın itirazlarının ise kolluk kuvvetlerinin müdahalesiyle bastırıldığı çok sayıda örnek yaşanmıştır.

Bunun güncel örneklerinden biri de Ankara-Kırıkkale-Çorum-Samsun Hızlı Tren Hattı'nın Kırıkkale-Çorum etabı için Çorum Sungurlu ilçesi Karakaya, Küçükkeşlik ve Narlık köylerinde açılmak istenen taş ocağıdır.

Öte yandan, Çorum Valiliği'nin yetki sınırlarını aşarak ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi) olumlu kararı verdiği bilinmektedir. Oysa bu kararı verme yetkisi yalnızca Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na aittir. Dolayısıyla Valiliğin verdiği kararın hukuken geçersiz sayılması gerekmektedir.

Köylülerin aktardığına göre; ihaleyi alan şirket yılda 3,5 milyon ton taş çıkaracağını, ancak bunun yalnızca 390 bin tonunu kullanacağını beyan ederek, ÇED yükümlülüğünden kaçmak istemektedir. 2023 yılında yapılan düzenlemeyle yılda 400 bin tonun altında üretim yapılacağı beyan edilen projeler için "ÇED gerekli değildir" kararı verilebilmektedir. Bu durum, şirketlerin mevzuatı yanıltıcı beyanlarla aşmasına yol açmakta, kamu yatırımlarının denetimsiz biçimde doğayı ve köy yaşamını tahrip etmesine zemin hazırlamaktadır.

Söz konusu taş ocağının Alacahöyük gibi önemli arkeolojik miras alanına yalnızca 5 km uzaklıkta olması da kültürel varlıkların korunması açısından ciddi endişeler yaratmaktadır. Ayrıca yapılacak patlatmaların köylerin can ve mal güvenliğini tehlikeye atacağı, tarım ve hayvancılığı bitireceği, bahçeleri yok edeceği köylüler tarafından dile getirilmektedir.

Bu bilgiler ışığında;

1. Karakaya, Küçükkeşlik ve Narlık köylerinde açılması planlanan taş ocağı için şirketin beyan ettiği üretim kapasitesinin ÇED muafiyet sınırının altında gösterilerek denetimden kaçılmak istendiği iddiası doğru mudur?
2. Bakanlığınız, şirketlerin ÇED sürecini bertaraf etmeye yönelik bu tür yanıltıcı beyanlarına karşı hangi tedbirleri almaktadır?
3. Çorum Valiliği'nin söz konusu taş ocağına "ÇED olumlu" kararı vermesi yetki ve usul açısından mevzuata uygun mudur? Bakanlığınız bu konuda herhangi bir inceleme başlatmış mıdır?
4. Alacahöyük gibi kültürel miras alanına yalnızca 5 km mesafede planlanan bu taş ocağı hakkında Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın görüşü alınmış mıdır?
5. Taş ocağında yapılacak patlatmaların köylerin can ve mal güvenliği üzerindeki etkileri hakkında Bakanlığınızca herhangi bir risk analizi yapılmış mıdır?
6. Ocaktan çıkarılacak milyonlarca ton taşın Sungurlu karayolu üzerinden taşınmasının yaratacağı trafik yükü ve çevresel tahribat konusunda bir etki değerlendirmesi yapılmış mıdır?
7. Kamu yatırımlarının, yöre halkının yaşamını ve ekolojik dengeyi yok etmeden planlanması için Bakanlığınızın ilke ve politikaları nelerdir?
8. Çorum Valiliği'nin bu kararı hangi yetki kapsamında vermiştir?
9. Valiliklerin, Bakanlığınıza ait yetkileri kullanarak "ÇED olumlu" kararları vermesi hangi yasal dayanağa sahiptir?
10. Valilikler bugüne kadar benzer şekilde kendi yetki alanlarını aşarak başka ÇED kararları vermiş midir?
11. Çorum Valiliği'nin bu kararı karşısında Bakanlığınız herhangi bir adım atacaktır mıdır? Atacaksa bu adımlar nelerdir?